

Stanowisko Rady Krajowej Partii rządowych planów budowy elektrowni szczytowo-pompowej w Młotach.

Jako Partia Zieloni rozumiemy potrzebę szybkiej, skutecznej i sprawiedliwej transformacji energetycznej Polski. Wspieramy i będziemy wspierać wszystkie rozsądne decyzje i inwestycje w odnawialne źródła energii podejmowane w oparciu o rzetelne racje naukowe oraz miejscowe uwarunkowania ekonomiczne, społeczne i środowiskowe. Sprawiedliwa transformacja energetyczna nie może odbyć się jednak kosztem ludzkiej krzywdy ani terenów przyrodniczo cennych. Dlatego uważamy, że rozpoczęty 50 lat temu przez władze PRL, a wskrzeszony niedawno przez rząd PiS projekt elektrowni szczytowo-pompowej Młoty jest nieracjonalny ekonomicznie, technicznie nieuzasadniony oraz społecznie niesprawiedliwy.

Analiza rządowego raportu „Rola elektrowni szczytowo-pompowych w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym: uwarunkowania i kierunki rozwoju”¹ oraz innych dostępnych dokumentów, a także wizja lokalna we wsi Młoty i innych miejscowościach gminy Bystrzyca Kłodzka pozwalają zauważyć, że budowa ESP Młoty jest inwestycją nieuzasadnioną merytorycznie i technicznie, a w konsekwencji – pozbawioną całkowicie podstaw ekonomicznych. Jedyłą, jak się wydaje, przesłanką przemawiającą za dokonaniem owej inwestycji jest dla strony rządowej i operatora możliwość udzielenia wsparcia w postaci bezzwrotnej dotacji przez NFOŚiGW w wysokości około 3,5 mld zł do końca 2023 roku. A to pozwala sądzić, że planowana specustawa o elektrowniach szczytowo-pompowych będzie dotyczyć wyłącznie inwestycji w Młotach². Nie można zatem nie zauważyć, że rządowy raport został napisany tendencyjnie i ma na celu jedynie uzyskanie przez PGE dotacji w wysokości 3,5 mld PLN od NFOŚ.

Nasze wątpliwości budzi szereg zapisów wspomnianego raportu. Stan wiedzy, jaki został w nim zaprezentowany i rekomendacje dla decydentów nie przedstawiają dzisiejszej wiedzy z zakresu akumulowania energii oraz stanu faktycznego, z jakim mamy do czynienia w gminie Bystrzyca Kłodzka. Raport, analizując stosowane współcześnie sposoby akumulacji energii, nie wspomina o:

- grawitacyjnych akumulatorach energii (wsparta współczesnymi rozwiązaniami elektronicznymi w zakresie przetwarzania DC/AC dużej mocy i przetwarzania

---

¹ Raport wykonał w 2022 roku Zespół Ekspertki ds. Budowy ESP, jako organ pomocniczy Prezesa Rady Ministrów

² Zgodnie z dyrektywami Komisji Europejskiej tego typu inwestycje w przestarzałe technologie magazynowania mogą uzyskiwać wsparcie ze środków krajowych państw członkowskich tylko do końca 2023 roku.

cyfrowego mogłaby zostać polską specjalizacją i dać impuls rozwojowy krajowego przemysłu elektromaszynowego);

- możliwości zagospodarowania wyrobisk w Bełchatowie i Turowie powstałych po wydobyciu węgla brunatnego, a także sztolni zamykanych kopani węgla kamiennego jako dolnych zbiorników wody (dodatkowym atutem tych lokalizacji jest już istniejąca infrastruktura energetyczna i podłączenie do Krajowej sieci wysokich napięć);

- potencjale elektrowni wirtualnych – według nas odbiorniki u odbiorców końcowych mogłaby być sterowane centralnie przez krajową dyspozycję mocy poprzez sieć wi-fi (jako przykład służyć może system wdrożony w latach 2020-22 w Wielkiej Brytanii);

- kwestii usieciowienia akumulacji energii – według Zielonych już dziś widać potrzebę szybkiej modernizacji sieci energetycznych, które nie radzą sobie z przesyłem od lokalnych prosumentów PV do odbiorców, rozlokowanie w całym kraju rozproszonej sieci kontenerowych akumulatorowych baterii LFP o mocach 1-3MW i pojemnościach 4-10 MWh pozwoliłoby szybko rozwiązać problem dalszego rozwoju PV i wiatru wobec niewydolności sieciowych;

- zagrożeniach wynikających z braku rozproszenia w sieci akumulacji jako elementu systemu bezpieczeństwa energetycznego;

- zaleceniach Komisji Europejskiej ws. wsparcia i rozwoju OZE dotyczących akumulacji rozproszonej (KE zaleca także wprowadzenie godzinowych cen energii łącznie z cenami ujemnymi, co zachęca konsumentów końcowych do zmiany postaw i przyzwyczajień);

- możliwych zagrożeniach w przypadku wyłączenia elektrowni ciepłych (w przeciwieństwie do generacji z fotowoltaiki i wiatru takie zagrożenie nie występuje, nie generuje problemów po stronie wytwórczej, a czas wyłączenia i włączenia do sieci jest praktycznie natychmiastowy)

- potencjale modernizacyjnym np.: ESP Solina. Biorąc pod uwagę istniejącą już infrastrukturę, jego rozbudowa o dodatkowe turbiny i zwiększenie mocy o 500MW byłaby w naszej ocenie tańsza, szybsza i bardziej efektywna od budowy nowej ESP Młoty;

- braku niezbędnej do przysyły energii linii WN 400kV, według naszych szacunków musiałaby ona mieć długość ok. 80 km i przebiegać przez cenne przyrodniczo i krajobrazowo obszary;

- wpływie zmian klimatycznych, a tylko w ostatnich 10 latach Bystrzyca Łomnicka, która miałaby zasilić ESP Młoty niesie tak mało wody, że szacowany czas napełnienia planowanego zbiornika szacuje się na 2,5 roku (tak znaczny akwen spowoduje

niewątpliwie zmianę mikroklimatu w promieniu 5–10km ,ochładzając latem okolice, a w zimie podnosząc temperaturę o dodatkowe 2–5 stopni, co może zagrozić opłacalności inwestycji w stoki narciarskie poczynionym w ostatnich kilkunastu latach w najbliższej okolicy (Spalona , Zieleniec));

- koniecznym ze względów technicznych chemicznym uzdatnianiu wody w planowanych zbiornikach, co zabije wszelkie życie biologiczne w jego wodach i uniemożliwi wykorzystanie rzekomego potencjału turystycznego inwestycji.

Pomimo rażących braków w raporcie autorzy zalecają decydującym wprowadzenie specustawy, która umożliwi wypłatę dotacji w wysokości 3.5 mld PLN z NFOŚiGW na rzecz PGE. W ciągu ostatnich 5 lat udało się w UE i w Polsce wprowadzić i rozwinąć społeczny model prosumencki rozwoju energetyki. Tymczasem forsowanie specustawą wsparcia dla ESP to w istocie wspieranie scentralizowanego systemu energetycznego opartego na modelu państwowo-oligarchicznym.

Strona Rządowa argumentuje, że ESP Młoty należy za towarzyszem Edwardem Gierkiem kontynuować, tak by skorzystać z potencjału wybudowanej w PRL infrastruktury. W rzeczywistości nie wykonano największych i najdroższych prac:

- ścięcie wierzchołka góry (Zamkowa Kopa) celem wykonania górnego zbiornika – 6,5mln m³;
- wybudowanie tamy celem zalania doliny, w której leży wieś Młoty - zbiornik dolny 12mln m³;
- zakup i montaż turbogeneratorów odwracalnych;
- budowa zasilająco – odbiorczej linii wysokiego napięcia 400kV oraz trafostacji;
- dokończenie sztolni – prawdopodobnie stan techniczny tych niedokończonych i niezabezpieczonych budowli po 50 latach jest taki, że nie nadają się do wykorzystania (trzeba wykonać od nowa, co podważa sensowność ekonomiczną i budowlaną całego przedsięwzięcia w lokalizacji Młoty.

Raport zupełnie nie wspomina o kosztach społecznych, jakie pociągnie za sobą ta inwestycja. W naszej ocenie należy w pierwszej kolejności naprawić krzywdy wyrządzone przed 50 laty mieszkańcom i mieszkankom Młot. Odszkodowania wraz ze sprawiedliwie wyliczonymi odsetkami należą się za:

- nałożony 50 lat temu zakaz wszelkich napraw i ulepszeń zabudowań tak, aby nie zwiększać kosztów odszkodowań;
- brak przekazania przez państwo gruntów zastępczych i środków na odbudowę domów w innej lokalizacji ;
- zakaz kupna i sprzedaży nieruchomości w Młotach, co de facto uznać należy za pozbawienie pełni praw obywatelskich. Mieszkańcy pozbawieni możliwości sprzedaży swoich domów i nieruchomości zostali tak naprawdę wywłaszczeni bez odszkodowania i żyją w zawieszeniu od 50 lat;
- trudne warunki życia: w trakcie blisko 10 lat budowy sztolni metodą górniczą–strzałową wielokrotnie nakazywano mieszkańcom, opuszczenie swoich domów i oddalenie się na bezpieczną odległość. Wstrząsy i ewentualne osuwiska mogły spowodować szereg katastrof budowlanych. Faktycznie część domów została zniszczona w wyniku wstrząsów.

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione fakty, Zieloni stanowczo sprzeciwiają się procedowaniu przez rząd specustawy, która ma umożliwić realizację tej inwestycji. W naszej ocenie, oprócz czynników ekonomicznych, społecznych i przyrodniczych, przeciw budowie ESP Młoty przemawia aspekt geopolityczny. Wojna w Ukrainie jasno pokazała, jak niebezpieczne jest opieranie systemu energetycznego państwa na scentralizowanych, przeskalowanych jednostkach wytwarzania i akumulacji energii.

Sprawiedliwa transformacja energetyczna nie może być wprowadzona łamiącą prawa obywatelskie specustawą.

Sprawiedliwa transformacja energetyczna nie może opierać się na krzywdzie Polek i Polaków.

Sprawiedliwa transformacja energetyczna musi zakładać użycie najnowocześniejszych technologii, a nie odkurzanie projektów o PRL-owskim rodowodzie.

Źródła:

- Raport praca zbiorowa pt.: Rola elektrowni szczytowo- pompowych w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym: uwarunkowania i kierunki rozwoju. Wykonany przez Zespół Ekspertki ds. Budowy ESP, jako organ pomocniczy Prezesa Rady Ministrów utworzony

Zieloni

ul. Piękna 1b/22
00-539 Warszawa
NIP: 5252320250

Zarządzeniem nr. 351 PRM z dnia 28.12.2021R. z późniejszymi zmianami 26.05.2022 r.
(M.P. z 2022r. poz.544)

- <https://wysokienapiecie.pl/82421-pge-tauron-i-ornen-zbuduja-elektrownie-szczytowo-pompowe/>
- https://ppte2050.pl/platforman/bzppte/static/uploads/Jaka%20transformacja%20energetyczna%20w%20Polsce_wersja%20autorska%20J.%20Popczyk_v.%20beta%202.pdf